

ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΩΝ ΤΙΜΗΤΙΚΗΣ ΠΛΑΚΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΟΝΤΑ ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ ΘΕΟΔΟΥΛΟ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟ

Τό μεσημέρι τῆς Πέμπτης, 10ης Μαΐου 2007, ἔγινε ἡ τελετή τῶν ἀποκαλυπτηρίων τιμητικῆς πλάκας γιά τόν ἀείμνηστο Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Θεόδουλο Καλλίνικο (1904 – 2004). Ἡ ἐκδήλωση ἔγινε στό σπίτι, ὅπου ἔζησε ὁ Ἄρχοντας Πρωτοψάλτης, στήν ὁδὸ Ροΐκου 8, στή Λευκωσία. Τό πρόγραμμα δέ τῆς ἐκδήλωσης περιελάμβανε χαιρετισμό τῆς Δημάρχου Λευκωσίας κας Ἑλένης Μαύρου, ὁμιλία τῆς Α.Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσοστόμου, τά ἀποκαλυπτήρια τῆς τιμητικῆς πλάκας ἀπό τή Δήμαρχο Λευκωσίας καί ἐκτέλεση ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων ἀπό χορό ἱεροψαλτῶν.

Ἡ ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου ἔχει ὥς ἀκολούθως:

«Πρός τήν Ἑντιμη Δήμαρχο Λευκωσίας κα Ἑλένη Μαύρου καί πρὸς τά Ἑντιμα Μέλη τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Λευκωσίας ἐκφράζουμε τά θερμότερα συγχαρητήρια, μαζί μέ τίς εὐχαριστίες μας, γιά τή δίκαιη ἀπόφασή τους νά τιμήσουν μέ τή σεμνή καί ἀπλῆ αὐτή ἐκδήλωση, πού συμπίπτει καί μέ τήν τρίτη ἐπέτειο ἀπό τό θάνατό του, στίς 10 Μαΐου 2004, τόν ἀείμνηστο Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Θεόδουλο Καλλίνικο.

Ὁ Δῆμος Λευκωσίας, τελώνοντας σήμερα τά ἀποκαλυπτήρια τῆς πλάκας, πού εἶναι ἀφιερωμένη στόν Ἄρχοντα Πρωτοψάλτη τῆς Ἐκκλησίας μας, καί πού βρίσκεται στό σπίτι καί στό χῶρο τοῦτο, ὅπου ὁ ἴδιος ἔζησε, δέν τιμᾷ ἀπλῶς τόν ἀείμνηστο Θεόδουλο Καλλίνικο. Τιμᾷ αὐτήν τήν ἴδια τήν Κιβωτό τῆς πατρώας βυζαντινῆς καί ἐκκλησιαστικῆς μας ἱεροψαλτικῆς δημιουργίας, ἀλλά καί τῆς λαϊκῆς καί δημοτικῆς μας μουσικῆς παράδοσης. Ὁ ἴδιος ὁ Θεόδουλος

Καλλίνικος δέν χρειάζεται, καί δέν ἔχει ἀνάγκη, τίς ὁποιοσδήποτε μεταθανάτιες ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴ του. Μὲ τὴν πολυετῇ δράση καί προσφορά του καταξιώθηκε στὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ μας. Κέρδισε, ἔτσι, τὴν καθολικὴ ἀγάπη, ἐκτίμηση καί ἀναγνώριση. Τό ὄντως πλούσιο καί μοναδικό ἔργο του ὑπῆρξε, καί εἶναι, πολύμορφο καί πολυσύνθετο καί ἀναμφίβολα ἀποτελεῖ γιὰ τὸ λαό καί τὴν πατρίδα μας πολύτιμη παρακαταθήκη καί ἀνεκτίμητη θρησκευτικὴ καί πολιτιστικὴ κληρονομιά.

Ἰδιαίτερα ὁ Θεόδουλος Καλλίνικος ἀπλᾶ καί ἀθόρυβα μᾶς δίδαξε ὅτι «δέν φτάνει κανεῖς στίς κορυφές σκαρφαλώνοντας, ἀλλὰ ἀνοίγοντας δρόμους». Καί ὁ ἴδιος, πρωτοπορώντας γιὰ τὰ δεδομένα τῆς ἐποχῆς του, πέτυχε νά ἀνοίξει πολλούς δρόμους τόσο στό χῶρο τῆς βυζαντινῆς καί ἐκκλησιαστικῆς μας ψαλτικῆς, ὅσο καί στό χῶρο τῆς λαϊκῆς καί δημοτικῆς μας μουσικῆς παράδοσης.

Γεννημένος στίς 5 Μαΐου 1904 στό κατεχόμενο σήμερα Λευκόνοικο ἀπὸ γονεῖς πτωχοῦς καί ἀπλοϊκοῦς, ἀλλὰ πιστοῦς καί εὐσεβεῖς – τόν Καλλίνικο καί τὴ Μαρικοῦ – μέ τὴ ζωή καί τό φωτεινό του παράδειγμα, μετουσίωσε σέ πράξη τὴ σπουδαία ἀλήθεια, ὅτι δηλαδή «ὅλες οἱ μεγάλες ἐπιτυχίες τῶν ἀνθρώπων στὸν κόσμο εἶναι καμωμένες ἀπὸ πόνους». Ὁ ἴδιος, βέβαια, πέρα ἀπὸ τὴ βαθύτατη ὀφειλὴ πρὸς τοὺς γονεῖς του, τακτικὰ ἀναγνώριζε καί ὁμολογοῦσε τὴν εὐγνωμοσύνη του καί πρὸς τοὺς ἀείμνηστους διδασκάλους του Μᾶρκο Χαραλάμπους, Στυλιανό Χουρμούζιο καί Ἰωάννη Σακελλαρίδη. «Ἡ ζωή μου ὁλόκληρος», τόνισε χαρακτηριστικά ὁ ἴδιος, «ἦτο πλήρης χορηγιῶν καί εὐλογιῶν. Εὐλογία ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας ἀφοσίωσίς μου εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μας Μουσικὴν. Εὐλογία καί ἡ παρουσία εὐσεβῶν Γονέων καί Διδασκάλων, οἱ ὅποιοι μέ ἐγαλούχησαν μέ τὰ νάματα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως καί μέ ἐδίδασαν ὅτι ‘τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν’»!

Πέτυχε, ἔτσι, ὁ Θεόδουλος Καλλίνικος ἀπὸ τὴ μιά μεριά νά ἀναδειχθεῖ καί νά παραμείνει μέχρι τὸ τέλος τῆς ἐπίγειας ζωῆς του ὡς τὸ καλλικέλαδο ἀηδόνι τοῦ τόπου μας, καί ἀπὸ τὴν ἄλλη νά δημιουργήσει τὸ δικό του χαρακτηριστικό ἐκκλησιαστικό καί βυζαντινὸ ὄψος – τὸ γνωστό μας «ὄψος τοῦ Καλλίνικου» –, μέσα στό ὁποῖο ἐντάσσεται καί στό ὁποῖο συντηρεῖται ἡ πατρῶα μουσικολογικὴ μας

παράδοση. Νά τονίσουμε, ακόμη, ότι ἡ τεράστια πλειοψηφία τῶν Ἱεροψαλτῶν μας ὑπῆρξαν εἴτε μαθητές τοῦ ἰδίου, στή Σχολή Βυζαντινῆς Μουσικῆς, τήν ὁποία ὁ ἴδιος ἴδρυσε καί διπύθυνε, εἴτε μαθητές τῶν μαθητῶν του.

Γενικά, ὁ Θεός τόν εἶχε χαριώσει πλουσιοπάροχα. Τοῦ ἔδωσε μιά ὥραία ψυχή. Τοῦ χάρισε, ὅμως, καί τό σπουδαῖο τάλαντο τῆς καλλιφωνίας. Ὅ,τι ἔψαλλε καί ὅ,τι τραγουδοῦσε ἦταν ἀνεπανάληπτο καί ἀφθαστο σέ αἰσθητική ἀξία. Ὅλοι ἐμεῖς, πού εἶχαμε τήν ἐξαιρετική χαρά καί τήν ἰδιαίτερη τιμή νά τόν γνωρίσουμε, νιώθαμε, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Θεόδουλος Καλλίνικος ἦταν ἓνα ἀστεῖρευτο λατομεῖο τῆς παράδοσης. Δέν ἦταν ἓνας ὑποδύμενος. Ἀντίθετα, ἦταν ἓνας γνήσιος ἐκφραστής τῆς πατρώας βυζαντινῆς καί δημοτικῆς μας μουσικῆς δημιουργίας. Τήν ἱερή Κιβωτό τῆς μουσικολογικῆς μας παράδοσης δέν τήν εἶχε ἀπέναντί του. Δέν ἦταν γι' αὐτόν ἓνα ἀντικείμενο. Ἦταν ὁ ἴδιος μέρος καί συμμετοχος τῆς Παράδοσης. Ὅχι μνήμη καί τύπος στεγνός, ἀλλά ἀεῖζως, αὐθεντικά νέος, «ὔδωρ ἀλλόμενον» (Ἰω. δ', 14).

Ἐξέδωσε δεκαεννέα τόμους βιβλίων, πέντε δίσκους διαρκείας καί εἴκοσι κασέττες, πού ἀφοροῦν τῇ βυζαντινῇ – ἐκκλησιαστικῇ μας ὕμνολογίᾳ. Ἐξέδωσε, ἐπίσης, ἓνα τόμο πού ἀναφέρεται στήν Κυπριακή μας λαϊκή μουσα καί στά δημοτικά μας τραγούδια, δέκα ἀπό τά ὁποῖα καί ἐξέδωσε σέ χιλιάδες δίσκους καί κασέττες. Τέλος, ἐξέδωσε καί ἓνα τόμο μέ διάφορα παιδικά τραγούδια.

Ἐξάλλου, ἑκατοντάδες εἶναι οἱ φορές πού μέ τόν Ὅμιλο Φίλων Βυζαντινῆς Μουσικῆς «Χουρμούζιος ὁ Κύπριος», ἥ μέ τῇ Χορωδίᾳ του, παρουσίασε στήν τηλεόραση καί στό ραδιόφωνο, ἀλλά καί σέ ἄλλες ἐκδηλώσεις, στήν Κύπρο καί στό ἐξωτερικό, τόσο βυζαντινοὺς μας ὕμνους, ὅσο καί δημοτικά μας τραγούδια.

Ἐλαβε, ακόμη, μέρος σέ διάφορα Κυπρολογικά Συνέδρια καί δίδαξε στήν Παιδαγωγική Ἀκαδημία Κύπρου καί στήν Ἱερατική μας Σχολή.

Χάρη στήν πολύμορφη καί πολυσήμαντη αὐτήν προσφορά του, ὁ Θεόδουλος Καλλίνικος δίκαια καί ἐπάξια ἔτυχε πολλῶν βραβεύσεων καί τιμητικῶν διακρίσεων. Ὁ τότε Τοποτηρητής τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, Μητροπολίτης Πάφου Λεόντιος, τοῦ ἀπένειμε,

τό 1945, τόν τίτλο τοῦ «Πρωτοψάλτη τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου» καί ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, τό 1977, τό ὀφφίκιο τοῦ «Ἀρχοντος Πρωτοψάλτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου». Τιμήθηκε, ἐπίσης, ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μέ χρυσό σταυρό καί ἀπό τήν Κυπριακή Πολιτεία μέ τό «Ἀριστεῖο Τέχνης». Τόν τίμησαν, ἀκόμη, μεταξύ ἄλλων ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τό ΑΚΕΛ, ὁ Δῆμος Λευκωσίας, ἡ Ἱερὰ Μονή Κύκκου, τό Ραδιοφωνικό Ἰδρυμα Κύπρου, ἡ Ἐθνική Φρουρά, ἡ Ἑταιρεία Κυπριακῶν Σπουδῶν κ.ἄ.

Σήμερα, τρία ἀκριβῶς χρόνια ὕστερα ἀπό τό θάνατό του, αἰσθανόμαστε τήν ἀπουσία ἀπό τό ἀναλόγιο τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀγίου Ἰωάννη τῆς γλυκύτατης φωνῆς του. Δέν ὑπάρχει πιά ἀνάμεσά μας, οὔτε καί εἶναι δυνατό νά ἀναπληρωθεῖ εὐκόλα, ἡ καλλικέλαδος ἀπδῶν. Παρά ταῦτα, ἰδιαίτερα ἡ εὐφρόσυνη αὐτή περίοδος τῆς Ἀνάστασης πού διερχόμαστε μᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι ὁ θάνατος γιά τοὺς πιστοὺς δέν εἶναι παρά δύση ἥρεμν, πού προμηνύει αἰώνια ἀνατολή. Λυκόφως, πού ὑπόσχεται λυκαυγές. Νύχτα, πού προαγγέλλει ὄρθρο φαεινό, τόν Ὅρθρο τῆς Ἀνάστασης. Δέν ἀμφιβάλλουμε, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Θεόδουλος Καλλίνικος ἐπανδρώνει τώρα ἓνα ἄλλο – οὐράνιο – ἀναλόγιο, ἀπό τό ὁποῖο καί συνεχίζει νά δοξάζει καί νά ὑμνολογεῖ στοὺς αἰῶνες τόν Ἀναστάντα Κύριο.

Πρός τήν πιστή καί ἀγαπημένη του σύζυγο Μαρούλα, πού μαζί σήκωσαν τό βάρος τῆς συζυγίας καί μοιράστηκαν κοινές χαρές καί λύπες, καί γενικότερα πρὸς τοὺς οἰκεῖους του, ἐκφράζουμε ὅλη μας τήν ἀγάπη καί τήν ἐκτίμηση. Ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου, καί ἐμεῖς ὁ ἴδιος προσωπικά, θά εἴμαστε πάντοτε στή διάθεσή τους. Τό χρωστοῦμε καί τό ὀφείλουμε στὸν ἀξέχαστό μας Θεόδουλο Καλλίνικο.

Συγχαίροντας καί πάλι ὅλους τοὺς συντελεστές τῆς ὥραίας αὐτῆς ἐκδήλωσης, εὐχόμαστε ὅπως ἡ τιμητικὴ αὐτὴ πλάκα, πού σέ λίγο θά ἀποκαλυφθεῖ, διαιωνίζει μέσα στό χρόνο τό πέρασμα τοῦ Θεόδουλου Καλλίνικου σ' αὐτό τό σπῖτι καί σ' αὐτόν τό κῶρο, ἀλλὰ καί συμβολικά λειτουργεῖ ὡς ἓνα εἶδος πρόσκλησης τοῦ ἰδίου πρὸς τοὺς περαστικούς νά συμπάλλουν νοερά μαζί του, ὑμνώντας καί δοξολογώντας τόν Θεό».